

Helbrägdagörarnas skräck

Don Henvick är de amerikanska helbrägdagörarnas skräck. I olika förklädnader har han låtit sig botas mot allehanda sjukdomar som han inte har. Särskilt pinsamma har hans avslöjanden varit för de ledande fundamentalistpastorer som på sina helbrägdamöten har intygat att hans livmodercancer är botad. Vad kan man inte åstadkomma med en förklädnad?

I BASIS (Bay Area Skeptics Information Sheet), nr 6 1989 berättar Henvick om sitt senaste avslöjande.

Det handlar om pastorsparet Charles och Frances Hunter från Texas. De har upfunnit en ny form av helbrägdagörelse. Innan de uppträder inför en mångtusenhövdad publik utbildar de en stor del av publiken till medhjälpare. Medhjälparna skall gå runt i publiken och utföra några olika former av handpåläggning. Enligt paret Hunter kan endast verkligt troende som genomgått deras utbildning framkalla Guds makt för att hela människor. Men Henvick har en alternativ hypotes.

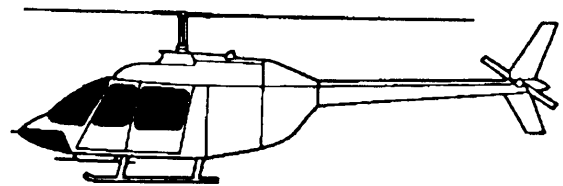
"Låt oss anta att helbrägdagörelserna är resultat av placebo-effekten. Låt oss anta att vi kan få icke-troende människor att delta i Hunters program och att dessa människor lägger händerna på de trogena, som i sin tur spontant säger att de har blivit helade. Låt oss anta att våra påstått kristna med blott ett fingers beröring kunde orsaka människor att falla ned, "slagna av anden", alldeles som de "äkta" helbrägdagörarna kan. Låt oss anta, att om vi kunde göra detta, så skulle vi visa att något annat än Guds makt kan förklara vad som händer dessa människor. Låt oss sluta att anta det! Låt oss göra det!"

Don Henvick tog sig in på Hunters kurs för medhjälpare. Det var en kurs på 30 timmar, där han deltog tillsammans med ett

tiotal andra personer. Han lyckades också komma över ett hyggligt antal av de märken som medhjälparna skulle bära den stora kvällen. Sedan gav han en grupp icke-troende en entimmeskurs, som sammanfattade de 30 timmarna, varefter alla begav sig till det stora helbrägdamötet med omkring 5 000 deltagare.

Skeptikerna var lika framgångsrika som de andra medhjälparna, och fick åtskilliga vittnesbörd om att ha förmedlat mirakel.

TM i Indien

Våra indiska kolleger, som ger ut *Indian Skeptic*, behandlade i juni 1989 påståendena att TM (Transcendental Meditation) ger förmåga att levitera, dvs sväva i luften i strid mot tyngdkraften. Sektens ledare, Maharishi Mahesh Yogi, har vägrat att demonstrera levitation inför publik. Indian Skeptic undrar hur det kan komma sig att Mahesh Yogi är ägare till mer än ett halv-dussin helikoptrar, om han nu verkligen kan flyga.

Fängslande predikan

Dagens Nyheter berättar den 6 oktober 1989 att den amerikanske TV-predikanten Jim Bakker fått ett 25-årigt fängelsestraff för förskingring och bedrägeri. Tidningen meddelar samtidigt att donationerna till hans kolleger Oral Roberts och Jimmy Swaggart har minskat kraftigt. De har alla drabbats av

avslöjandena om hur de använt kollektmedel till ett utsvävande privatliv.

Alla tre är omnämnda i James Randis avslöjande bok från 1987, *The Faith Healers*. Randi har särskilt granskat Oral Roberts påståenden att han kan bota sjuka. Åtminstone två diabetiker har dött efter att Roberts uppmanat dem att sluta med insulin. Flera personer har dött i svåra sjukdomar inom några dygn efter att de framträtt hos Roberts och berättat att de blivit helade.

Oral Roberts har upprepade gånger påstått sig ha uppväckt människor från döden. Ingen av de "uppväckta" har dock framträtt och vittnat om miraklet.

Roberts är också en av den amerikanska fundamentalismens mest aggressiva penningssamlare. Det var han som introducerade "frö-teorin" för donationer (the seed-faith system). Envar som skänker en slant till Roberts sätter in den på "Guds konto", och kommer att få mångdubbelt tillbaka av Gud. De troende får sig till livs historier om hur frikostiga donatorer, som till och med tagit lån för att kunna betala till "Guds konto", strax genom ett mirakel har fått stora inkomster.

TV-evangelismen har utvecklats till en märklig marknad, där allt handlar om att förmå tittarna att skicka in pengar. De som lyckas med detta — med vilka medel som helst — är de enda som kan expandera och köpa mer TV-tid. En predikant som fäster huvudvikten vid andra dygder än att skicka in pengar till hans egen verksamhet, klarar sig inte i konkurrensen.

Sven Ove Hansson

Folkbildning med uppkavlade ärmar

— En vanlig attityd bland forskare är att ignorera den så kallade pseudovetenskapen och att hoppas att alla andra skall göra samma sak. Men det fungerar inte så. Många människor är osäkra på vad de skall tro om pseudovetenskaperna och de vänder sig till forskarna för att få hjälp. De förtjänar bättre än att avspisas med ett snorkigt bemötande.

Det säger John Mosley vid Griffith-observatoriet utanför Los Angeles i USA i intervju i *New Scientist*, 7 oktober 1989.

— Det här har aldrig varit ett observatorium för forskning; dess uppgift är och har alltid varit undervisning. Om du vill veta något om astronomi och rymdfärder, så kan du komma till oss. Vi tar hand om alla frågor som NASA inte kan besvara. Och en hel del frågor är sådana som de flesta astronomer skulle rynka på näsan åt, frågor om astrologi till exempel.

Astronomer av facket tröttnar förr eller senare på att få samma, ständigt återkommande frågor om astrologi och ufo. De resignerar. Men John Mosley bestämde sig i den situationen för att i stället kavla upp ärmarna och ta itu med saken från grunden. Han skapade en en-timmes förevisning för allmänheten i Griffith-observatoriets planetarium; en show som går i dirket närkamp med pseudovetenskapliga spörsmål.

— Anledningen till att så många tror på astrologi är att de har fått ett intryck av att den fungerar, säger John Mosley.

— Och vid ett ytligt betraktande, om du enbart förlitar dig på hörsägen, och om du inte vet hur du skall bära dig åt för att pröva påståendena, så är det lätt få ett intryck av